

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København K
Att: Lars Petersen

Bidrag til besvarelse af spm. 598 (SUU - alm.del)

15. april 2011
j.nr. 7-310-158/1/BIN

Sundhedsstyrelsens bidrag til SUU 598 vedrørende: *"Ministeren bedes oplyse hvorvidt Danmark arbejder efter WHO's standarder i forhold til behandling af afhængighed af psykoaktive stoffer, og redegøre for hvorledes udviklingen i Danmark har været i antallet af personer, der er afhængige af psykoaktive stoffer (alkohol, heroin mv.) siden 2001".*

Borgerrettet Forebyg-
gelse
Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Tlf. 7222 7400
Fax 7222 7403
E-post info@sst.dk

WHO ICD-10 er et internationalt sygdomsklassifikationssystem, som også anvendes i det danske sundhedsvæsen i forbindelse med en borgers kontakt til et hospital. Fra Landpatientregistret kan indhentes oplysninger om hospitaletskontakt med stof- og alkoholdiagnose - mere præcist, psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser forårsaget af alkohol eller andre psykoaktive stoffer – (F10 – F19), herunder afhængighed af alkohol.

Dir. tlf. 7222 7757
E-post bofo@sst.dk

ICD-10 er et international *sygdomsklassifikationssystem* og ikke en standard for en specifik behandling.

Narkotika

Udviklingen i antallet af registrerede personer med kontakt til psykiatrisk afsnit med psykiske lidelser og brug af psykoaktive stoffer (illegale stoffer såsom heroin, amfetamin, heroin og hash) i årene 2001 til 2009 (inkluderer både hoveddiagnoser og bidiagnoser), ses nedenfor.

ICD-10 diagnose- kode		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
F11 til F16 og F18 til F19	Illegale stoffer og opløsningsmidler	3.173	3.352	3.422	3.583	3.524	3.849	4.119	4.954	5.835

Kilde: Særlig udtræk fra det Psykiatriske Centralregister ved Afdelingen for Psykiatrisk Demografi. Psykiatrisk Hospital i Århus.

Som det ses af tallene, er det tale om en stigning i antal registrerede personer med psykiske lidelser kombineret med stofmisbrug gennem årene. Der har de senere år været en øget opmærksomhed på registrering af bidiagnoser, hvilket kan forklare en del af stigningen.

I stofmisbrugssammenhæng foretages løbende ”skøn over antal stofmisbrugere”. Skønnet omfatter antal personer, der har et vedvarende forbrug af narkotika, som medfører fysiske, psykiske og eller sociale skader. Egentlig stofafhængige er således medtaget i estimatet, herunder også stabiliserende stofafhængige (fx metadonbehandlede). Såvel hashmisbrugere som misbrugere af centralstimulerende stoffer, opioider m.fl. er medtaget i skønnet.

Udviklingen i det skønnede antal stofmisbrugere i Danmark de senere år, ses nedenunder. Det er tale om en stigning i det skønnede antal stofmisbrugere i perioden.

Side 2
15. april 2011
Sundhedsstyrelsen

	2001	2003	2005	2009
Skøn over antal stofmisbrugere i DK	25.514	26.468	27.896	33.074
95 % konfidensinterval	± 1.789	± 1.590	± 1.628	± 1.923

Kilde: Sundhedsstyrelsen 2010

Skønnene gennemføres med hjælp af en capture-recapture metode og er udarbejdet efter retningslinjer fra det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug, EMCDDA.

Alkohol

Udviklingen i antallet af personer med kontakt til psykiatrisk afsnit registreret med psykisk lidelse og alkoholafhængighed i årene 2001 til 2010 (inkluderer både hoveddiagnoser og bidiagnoser), ses nedenfor.

ICD- 10 diagno- sekode	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
F 10.2	6.656	6.932	7.090	7.324	7.266	7.266	7.009	7.574	7.288	7.096

Kilde: Sundhedsstyrelsens landspatientregister. Særligt udtræk april 2011.

Som det ses af tallene varierer antallet af personer gennem årene. I gennemsnit har ca. 7.150 personer årligt haft kontakt med psykiatrisk afsnit pga. psykisk sygdom og alkoholafhængighed.

Der foreligger ikke systematiske opgørelser af borgere med alkoholafhængighed på populationsniveau. Statens Institut for Folkesundhed har på baggrund af Sundheds- og Sygelighedsundersøgelsen i 2005 imidlertid foretaget et estimat for borgere med tegn på alkoholafhængighed (Alkoholforbrug i Danmark. Kvantificering og karakteristik af storforbrugere og afhængige. Statens Institut for Folkesundhed 2008).

Heraf fremgår et estimat på 140. 000 borgere over 15 år med tegn på alkoholafhængighed svarende til 2,7 % af mænd over 15 år og 1 % af kvinder over 15 år.

Behandling af afhængighed

Som nævnt indledningsvis, er ICD-10 et international *sygdomsklassifikations*system og ikke en standard for en specifik behandling.

Narkotika

I henhold til sundhedslovens § 142, stk. 1 påhviler det kommunerne at tilbyde lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler til stofmisbrugere. Den lægelige behandling for stofmisbrug omfatter primært undersøgelse for og behandling af misbruget/afhængigheden. Herudover omfatter den lægelige behandling af stofmisbrugere undersøgelse for og sikring af

behandling af de fysiske og psykiske problemstillinger knyttet til stofmisbruget.

Side 3
15. april 2011
Sundhedsstyrelsen

Kvalitetsstandard for den lægelige behandling fremgår af Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 42 af 1. juli 2008 om den lægelige behandling af stofmisbrugere i substitutionsbehandling. I vejledningen præciseres den omhu og samvittighedsfuldhed, som læger i henhold til autorisationslovens § 17 skal udvise i håndtering af de problemstillinger, der knytter sig til stofmisbrug, herunder også diagnosticering i henhold til WHO-ICD 10 klassifikationen som den en del af det kliniske arbejde. I vejledningens 4. bilag til kapitel 7, afsnit 4.3 om håndtering af den psykiatriske komorbiditet findes således en nærmere beskrivelse af de væsentligste rusmiddeludløste psykiatriske tilstande i henhold til diagnoseklassifikationen i WHO ICD-10, Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser.

Alkohol

I henhold til Sundhedslovens § 141 har kommunerne ansvaret for alkoholbehandling. Alkoholbehandling af borgere med alkoholafhængighed foregår derfor overvejende i kommunernes alkoholbehandlingssteder eller på private alkoholbehandlingssteder, som har aftale med en kommune. Alkoholbehandling kan dog også finde sted hos den alment praktiserende læge og på private alkoholbehandlingssteder uden offentlig finansiering. Borgere kan også ved indlæggelse på et hospital for anden sygdom/symptomer ifm alkoholafhængighed, modtage behandling for alkoholafhængighed f.eks. ved indlæggelse på psykiatrisk afdeling.

Mhp at understøtte kvalitet i alkoholbehandlingen udgav Sundhedsstyrelsen i 2006 "Alkoholbehandling – en medicinsk teknologivurdering" og i 2008 rådgivningsmaterialet "Kvalitet i alkoholbehandling". Som bidrag til det faglige fundament for kommunernes godkendelse af private alkoholbehandlingsinstitutioner udarbejdede Sundhedsstyrelsen i 2010 "Retningslinjer for kommunal godkendelse af alkoholbehandlingssteder". Retningslinjerne skal fungere som praktisk manual ifm kommunal godkendelse af alkoholbehandlingssteder ift behandlingsstedets organisatoriske forhold, de fysiske rammer, medarbejdere og faglige kompetencer, behandlingsmetoder, målgruppe for behandling, tilrettelæggelse af behandlingsindsatsen, varighed, intensitet, organisering og takster, opfølgning samt dokumentation og kvalitetsudvikling. Retningslinjerne indeholder endvidere regler for den sundhedsfaglige behandling og tilsynet dermed, herunder den virksomhed, som er forbeholdt autoriseret sundhedspersonale. Det drejer sig om forhold vedrørende medicinbehandling, herunder delegation heraf til medhjælp, forhold vedrørende virksomhedsansvarlig læge, sundhedsfagligt tilsyn samt kommuners ansvar.

Statistik vedrørende behandling

Narkotika

Langt hovedparten af al behandling for stofmisbrug er rettet mod både selve stofmisbruget og de medfølgende sociale problemer. Sundhedsstyrelsen har siden 1996 registreret alle stofmisbrugere, der indskrives i behandling (SIB).

Som det ses af tallene nedenfor, har antallet af stofmisbrugere i behandling været støt stigende.

Side 4
15. april 2011
Sundhedsstyrelsen

Antal personer indskrevet i stofmisbrugsbehandling i årene 2001 – 2009

År	Antal personer
2001	10.126
2002	10.827
2003	12.317
2004	13.161
2005	13.316
2006	13.441
2007	11.487*
2008	12.999
2009	13.688

Kilde: Sundhedsstyrelsens indskrivningsregister over stofmisbrugere i behandling (SIB), Sundhedsstyrelsen etableret i 1996.

Anm.: * I 2007 fandt en registeromlægning sted som følge af kommunalreformen, som påvirkede indberetningen.

Alkohol

Den behandling, der foregår ved alkoholbehandlingssteder vil overvejende være rettet mod borgere med alkoholafhængighed eller med skadeligt alkoholforbrug, men der er ikke praksis for at anvende ICD- 10 klassifikations-systemet. Den offentligt finansierede alkoholbehandling, der finder sted på alkoholbehandlingsstederne er siden 2006 registreret i Sundhedsstyrelsens NAB register (Nationalt Alkoholbehandlingsregister). Herfra kan gives oplysninger om antal borgere i behandling. Registeret er imidlertid relativt nyt, så data må tages med forbehold. Der er tale om underrapportering, ikke mindst i 2006. Den stigning der ses gennem årene er nok mere udtryk for øget registrering snarere end en reel stigning i antal behandlede personer. Alkoholbehandling kan også ske i almen praksis. Her indgår ikke systematisk journalfortegnelse ved ICD- 10 systemet.

Antal personer i offentligt finansieret alkoholbehandling, 2006 - 2009

År	Antal personer
2006	6.437
2007	10.525
2008	12.386
2009	14.081

Kilde: Det Nationale Alkoholbehandlingsregister (NAB), Sundhedsstyrelsen, etableret i 2006.

Anm.: En person kan både indskrives i alkoholbehandling med CPR-nummer og et anonymt klientnummer. Opgørelsen er baseret på totalen af unikke CPR-numre og unikke anonyme klientnumre. .

Mia Fischerman
Afdelingslæge

Kari Grasaasen
Specialkonsulent